

... Slovenski Božič ...

ZGODBE BOŽIČNIH DNI

Rojstvo Jezusovo

ISTE dni je izšlo povelje od cesarja Avgusta, da naj se popiše ves svet. To prvo popisovanje se je vrtilo, ko je bil Kvirinij cesarski namestnik v Siriji. In hodili so se vsi popisovat vsak v svoje mesto. Šel je torej tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem — bil je namreč iz hiše in rodovine Davidove — da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, se ji je dopolnil čas poroda, in porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jaslji, ker ni bilo prostora v prenočišču. V prav tistem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim nebom in bili na nočnih stražah pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je pristopil k njim in svetloba Gospodova jih je obsvetila, in silno so se prestrašili. Angel jim je rekel: "Ne bojte se; zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete, v plenice povito in v jaslji položeno." In v hipu je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hvalili in govorili:

"Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji."

In ko so angeli odšli od njih v nebesa, so rekli pastirji drug drugemu: "Pojdimo torej v Betlehem in pogledimo to, kar se je zgodilo in nam je oznanil Gospod!" In pihili so, prišli tja in našli Marijo, Jožefa in dete, v jaslji položeno. Ko so to videli, so povedali, kar jim je bilo o tem detetu rečeno. In vsi, ki so slišali, so se čudili temu, kar so jim povedali pastirji. Marija pa je vse te besede hranila in jih premišljevala v svojem srcu. In pastirji so se vrnili in Boga slavili in hvalili za vse to, kar so slišali in videli, prav kakor jim je bilo povedano.

Obrezovanje in ime

In ko je bilo dopolnjenih osem dni, da bi bil obrezan, so mu dali ime Jezus, kakor je bil imenovan po angelu, preden je bil spločet.

Modri z Vzhoda molijo Jezusa

Ko je bil Jezus rojen v Betlehemu v Judeji, ob času kralja Heroda, glej, pridejo Modri z Vzhoda v Jeruzalem in reko: "Kje je judovski kralj, ki je rojen? Videli smo namreč njegovo zvezdo na Vzhodu in smo se mu prišli pokloniti." Ko kralj Herod to sliši, se prestraši in veš Jeruzalem z njim. In zbere vse velike duhovnike in pismouke ljudstva in jih izprašuje, kje bi bil Kristus rojen. Odgovore mu: "V Betlehemu v Judeji; tako je namreč pisano po preroku:

"In ti, Betlehem, zemlja Judova, nikakor nisi najmanjši med knežjimi mesti Judovimi; zakaj iz tebe bo izšel vojvoda, ki bo vladal moje ljudstvo Izraela."

Tedaj je Herod Modre skrivaj poklical in jih vprašal o času, v katerem se je prikazala zvezda; in poslal jih je v Betlehem ter rekel: "Pojdite in natančno pozvedite po detetu; in ko ga najdete, mi sporočite, da se mu pridem tudi jaz pokloniti."

Ko so ti slišali kralja, so odšli. In glej, zvezda, ki so jo videli na Vzhodu, je šla pred njimi, dokler ni prišla in obstala nad krajem, kjer je bilo dete. Stopili so v hišo in ugleali dete z Marijo, njegovo materjo, in padli so predenj ter ga molili; in odprli so svoje zaklade ter mu darovali zlata, kadila in mire.

In ko so bili v spanju opomnjeni, naj se ne vračajo k Herodu, so se po drugi poti vrnili v svojo deželo.

Beg v Egipt. Umor nedolžnih otrok.

Ko so odšli, glej, se prikaže angel Gospodov Jožefu v spanju in pravi: "Vstani, vzemi dete in njegovo mater in beži v Egipt; in bodi tam, dokler ti ne porečem; Herod bo namreč dete iskal, da bi ga pogubil." In vstal je, vzela dete in njegovo mater je ponoči in se umaknil v Egipt; bil je ondi do Herodove smrti, da se je spoznalo, kar je bil povedal Gospod po preroku, ki pravi: "Iz Egipta sem poklical svojega sina."

Ko je tedaj Herod videl, da so ga modri prevarili, se je silno razsrdil, in dal je pomoriti v Betlehemu in vsej njegovi okolici vse dečke, dvoletne in mlajše, po času, ki ga je bil pozvedel od modrih.

SKOF DR. GREGORIJ ROZMAN VSEM SLOVENCEM ŠIROM SVETA

Rojstni dan Nepremagljivega

AVNO PRED SEDEMNAJSTIMI STOLETJI, leta 248, je cesarski Rim obhajal tisočletnico svojega obstanka. Velikanske slovesnosti so priredili. Prav tedaj so rimski cesarji vpeljali enotno bogoslužje za vse dele obsežnega cesarstva v čast nepremagljivega soncu na dan 25. decembra. Skoraj vsa poganska ljudstva so okrog 25. decembra slavila zmago sonca. Tega dne sonce že premaga najnižjo točko stanja na nebu in se začne polagoma dvigati, dan zopet narašča, tema je premagana. Kristjani so v tej zmagi sonca videli znamenje, simbol, Jezusove zmage. Poganski praznik sonca, ki so ga imenovali: rojstni dan nepremagljivega sonca, so kristjani posvetili spominu Jezusovega rojstva, ker On je nepremagljiva luč, ki je prisvetila na svet. Dotlej so kristjani z vso slovesnostjo obhajali praznik razglasenja Gospodovega ali Svetih Treh kraljev. Dan ko so k Jezusu prišli prvi pogani, ki so nesli novico o rojstvu pričakovanega Odrešenika v poganski svet, se je zdel vernikom, ki so iz poganskega sveta postali kristjani, najlepši in največji praznik. Ko so pa rimski cesarji ukazali na 25. december naj-slovesnejše obhajati praznik nepremagljivega sonca, so začeli kristjani, najprej v Rimu, potem tudi v drugih krajih isti dan slaviti rojstvo Jezusovo.

Rimsko cesarstvo je v tisti dobi kazalo ves svoj sijaj, svojo moč in bogastvo. Sijajni in glasni so bili njegovi prazniki, v resnici je bilo notranje že trhlje in znakov razpadanja tudi zunanji sijaj ni mogel več zakriti. Krščanstvo pa je bilo skrito, na zunaj tiho, skromno — a vendar so bili tihi, skriti in zaničevani kristjani tisti, ki so iz rimskega imperija rešili, kar je bilo dobrega, kar je bil resničen napredek in vekotrajna kulturna vrednota.

Tako se je vedno pokazalo v zgodovini: Laž in zmota vpije in kriči ter s tem vzbuja pozornost in videz nepremagljivosti, zlo se ponaša mogočno in napreduje brezobzirno, da zmelje vsakogar, ki se mu ustavlja — a notranjosti nima. Zmota in zlo nosita v sebi kal razpada, strup smrti. Ko se še mogočno šopiri, je notranje že votlo in prazno. Resnica pa in dobrota krščanstva deluje in vpliva tiho, skrito, notranje, a stalno raste in se krepi ter iz ruševin zmote in zla gradi tempelj resnice in ljubezni, prenavlja mišljenje in srca ljudi — in končno zmaga, ne toliko sijajno na zunaj, a

tem lepše in temeljiteje v dušah, v mišljenju in hotenju ljudi. Kristjani smo se iz mnogostoletne zgodovine naučili, da ne verujemo v nobeno vseomogočnost državnih in družabnih tvorb več, da ne pričakujemo več pravičnega socialnega reda od sistemov in ljudi, ki niso zasidrani v večnosti, v resnici božji in njegovih svetih zapovedih. Naučili smo se iz zgodovine, da se ne bojimo nobene zunanje moči in sile, nobenega vpitja, nobene samohvale, nobenega praznega napovedovanja tisočletnega obstanka kakega sistema bodisi fašističnega bodisi komunističnega. Mi vemo, da se Bog posmehuje vsemu takemu napihovanju, ker je večni in vseomogočen in ker se mu ne mudi.

Če danes prežoben sistem napoveduje edinstvo in enotnost človeštva pod novim imperijem enakosti na podlagi marksizma in če stojijo za tem imperijem tudi številni milijoni do zob oborožene vojske, si upamo mi kristjani, ki verujemo v nepremagljivo večno Sonce Jezusa Kristusa, napovedati tem brezbožnim silam, da iz njih človeštvu ne bo došla rešitev, ne bo prišlo kraljestvo pravice in miru.

Prišlo pa bo iz nas, če bo duh Kristusov v nas, kakor je bil v kristjanih pred 1.700 leti. Bili so v veliki manjšini, imeli so zoper sebe kapital in vso zunanjo moč cesarstva. Toda notranja sila njihove vere, njihove neprecenljive ljubezni je bila močnejša. Tako bo tudi danes. Če bo v nas krščanstvo pristno in globoko, če bomo živeli iz vere, gojili v sebi močno nadnaravno življenje v posvečujoči milosti, bomo tudi mi kvas, ki bo prekrasil človeško družbo, počasi, tiho, a vztrajno in dosledno. Pustimo najprej, naj nas Kristus spremeni, prekrasi, naj njegov nauk napolni naše mišljenje, naj so njegove napovedi za nas tista sveta postava, po kateri se ravna naše življenje, pa bomo sposobni biti kvas v rokah božjih za današnji svet, ki išče miru, pa ga ne more najti. Našel ga bo, ko bo našel Božje Dete v Betlehemu. — Bodimo mi s svojim življenjem vodniki na tej poti tistim, ki je še ne poznajo.

Zaupajmo brez strahu, rojstni dan nepremagljivega, večnega Sonca, Jezusa obhajamo!

V tem zaupanju Vam Slovenem vsem širom sveta želim v Svetem Duhu vesel in milostpoln Božič in Vas iz srca blagosloviljam.

V Clevelandu o Božiču 1948.

Gregorij Rozman
škof ljubljanski.

DR. MIHA KREK SLOVENSKEMU NARODU ZA BOŽIČ 1948

Ob jaslicah

"Osvobodjeni iz rok naših sovražnikov bomo Njemu služili brez strahu

v svetosti in pravičnosti pred njim vse dni.

Prosimo razsvetljenja za vse naše brate, ki so v temi in senci smrti,

prosimo, da vodi On naše po poti miru."

Tako nekako bi molili in prosili ob letošnjem božiču Slovenci.

Molitev naša bi bila ob enem prošnja in obljuba.

Letošnji božič praznujemo v vdanosti. Katastrofa, ki je padla nad narode vse vzhodne in srednje Evrope ni samo začel pojav povojnih razmer. Ustala se je in ne moremo več računati, da bi kot prikazen zopet odšla. S človeškimi očmi ne vidimo tiste in take izredne sile, ki bi mogla satansko moč komunistične diktature v Sloveniji nenadoma zrušiti in dati narodu zopet vsaj osnovno človeško svobodo.

Čeprav vidimo v bližnji bodočnosti samo trpljenje in hude čase, ki bodo lili narod doma, pa zato toliko bolj sigurno vemo, da ga strli ne bodo. "Slovenci so zvest narod," je povdaril sam Sveti Oče. Vse skromne moči bomo združili, da bodo Slovenci zvestobo ohranili.

Naša vdanost zato ne pomeni nikake malodušnosti, ampak sklep, da tudi v novem težkem spoznanju ne klonimo in bomo neumorno z vsemi močmi in vsemi dovoljenimi sredstvi iskali

Škof dr. Gr. Rozman in dr. Miha Krek ob skofovem prihodu v Cleveland

rešitev, se zanj borili in rušili sovražnika kjerkoli ga dosežemo.

Komunistični revolucionarji so naleteli med katoliškimi Slovenci na najodločnejši upor, komunistični diktatorji bodo izkusili, da se mali slovenski narod ne da ugnati tudi ko izgleda, da je eno bitko izgubil s strašnimi žrtvami. Nič ne more ukloniti našega poguma in naše vztrajnosti. Iz slovenskih hiš bodo vstajali in izhajali novi junaki, slovenski človek je in bo v novih razmerah pokazal svojo drugo, borbena naravo, ki bo še vzbujala občudovanje prijateljev in sovražnikov.

V sedanjem totalitarnem režimu, v popolnem suženjstvu, ko so življenje oropal vseh dobrin in lepote, itak ni ostalo kaj prida več, kar na minljivo življenje veže. Toliko bolj pa plamti neodoljiva želja po novi sreči, po novem osvobođenju, po svobodi in miru. Narod, ki se bori za te osnovne stvari, je nepremagljiv. Narod, ki se bori v svetem prepričanju, da je samo v vztrajnosti in žrtvi rešitev, je že na začetku zmage.

Slovenci doma in v tujem pregnanstvu, oni, ki se še po Evropi potikajo in čakajo na priložnost, da pridejo v svobodno življenje, in Slovenci, ki si že grade novo bodočnost, so vsi združeni s Slovenci tu v svobodni Ameriki v tej eni misli in tem skupnem hotenju: Vsa slovenska narodna družina bodi složna, trdna, borbena in neustrašna četa med vedno številnejšimi armadami, ki vstajajo na vseh koncih in krajih sveta, da zlomijo vrst nasilnemu imperijalizmu, ki z ognjem in mečem uničuje ljudstva. Vsi Slovenci v svobodnem svetu moramo biti živi, delavni misijonarji svoje domovine in njene borbe za osvobodjenje. Vse naše delo in življenje ima svojo vrednost samo v tem, da rešimo svoje brate in naš dom v tisto svobodo, ki jo je božje Dete prineslo na svet za vse narode in vse ljudi. Iz miline svete noči črpamo letos samo ogenj žrtve, ki ga je Bog-Človek prinesel na svet, da prekaljeni v njem samozavestno sprejememo izreden križ življenja sedanjih dni in postanemo vredni mučnikov, ki so že iz naših vrst in po vsem krščanskem svetu šli za Gospodom na Golgoti v živi veri, da se nad njo sveti edino znamenje zmage in sreče.

Naša srca bodo počivala v božjem miru, naše oči bodo nepremakljivo uprte v zvezdo oznanjevalko prave poti in naš korak bo trden, čeprav bo življenje viharno doklen nad Slovenijo ne bo zopet posijalo sonce novega, božjega dne Dobrote in Ljubezni, ki nam jo oznanja Sveta Noč.

Kapale so snežinke

Zimska povest iz Slovenske krajine

V polmrak ranoga večera v sredozi mi so vdajali zvoki muzike iz hiše — gizado in mogočno, polprijano so se gubili nekam po vesi, kak da bi šteli k slednji hiši, kak da bi radi vsakega posebi obinoli, jemi povedali kaj veseloga in ga s sebov pozvali. Pijano so se šetali (zvoki muzike) po škednji, včasih tiše, nato pa glasneje, včasih nebrano, kak da bi se kregali, Kak da bi bili to ljudje in ne glasovi; skoro ka bi je človek vido in sou k njim i si z njimi kaj zgučavao. Bas se je najdele odpravo, ne deleč bi flauta kaj lepoga lagala. Ešče dele bi odvandao krnjat i gosli, kak da bi se štela kregati za nekšo stvar, štere nega. Tišje pa so bile cingole. Kontra je samo nekaj mivila, kak da bi sedela za pečjov i prikimala vednakomerno: „... ja, ja, ... ja, ja, ...“ v valceri i bole strganoj mazurki eli v polki i koračnici se je popaščila i bole živo priklumavala, pa kak ad bi s trudom i nevolov to činila V čaradaši pa je že komaj hodila vstric ovim. Kak da se krega, čemer, proti guči pa ka vse to. ...!

Ljudje so prepevali pobožno primerne pesmi. ... Skoro da bi se nešterne jokale, najprej ženske. O, vse so lepe naše domače pesmi, niti sami ne vemo, kak. Pa so že takši naši dečki, od soldacije jih prinesejo, ešče grde včas. Pa so že takše naše ženske: v rezi je čuje i misli, ka so tiste lepe i je spevale doma: veli — znam novo. Pa ne dišijo po domačoj zemlji nikaj. Vej so več nikaj ne v navadi, tista na priliko od gredice, ki de jo dekle skopalo i bo na nje nasadilo troje rož; tista od včelice; tudi Marka so pozabili. Drugi so nam ga vkrali i ga naskori ne bomo poznali, da je naš; tisto — Kda smo zaspali i je te Jezuš mimo šou. ... i se ven gučijo s tistov štajerskov za dobro volo i kda pijejo:

... Jezuš in Marija
sta tudi vince pila. ...

I nato so plesali, veselo i razkošno v prenapunjenj hiši, ka so se janke žensk zadevale od klopi i ljudi okoli i so jim obrzi žareli kak negda, kda so prvi krat plesale z mladimi dečki. Sneha pa je z veselo nesrečnim obrazom gledala po mlajši tovarišicaj i po starejši, kama de sama šla i odked se nikdar ne povrne; iz mladosti, lepe, brezskrbne — v življenje puno bridkosti. Eli znate, ka se to pravi: stati na pragi. Tam notri so dragi, ti pa moraš iti v svet. Tam odzaja je mladost, ti joj davleš roko v slovo s skuzami v oči, eli čas beži nepretrgoma i te vleče s sebov, če ščeš ali ne. Bridko i tužno je, pa človek komaj te spozna, kda že pogledne skozi dveri v mrz, pa četudi je prle vsikdar tja želo. ... Komaj da so se njima z mladožencom zdaj pa zdaj oči srečale za hip, pa kak da bi tu sedela dva tuhinca, možki pa ženska, ki sta se zdaj ob prvem srečala. Starešina je modro sedo nagnjen malo nazaj, kak da bi premišljavao, ka de zdaj pravo. Posnehajla je gizado gledala okoli. Mlade posvarbice pa so želno čakale, kda jih što pozove plesat. Kuharica je pa drkala po vseh potih hiše, kak da ne bi znala, gde ima glavo i pri vsakom stopaji zdehnola: „Bog moj, Bog moj!“ Eli kak da njoj največ brige dela tisti dečinj

drugoga. Zgučala sta se prle, ka ta župo jela, vrtanike, kruh pogarče ta pa spravljala za mater, kak pa, če bo kaj. Včas je bilo vnogo, pune predpasnike sta prinesla, dva celo tri dni so imeli zadosta. Lepo je bilo včas, eli danes. ...! Družbanje hodijo mimo, nišče nikaj. Kuharica se celo šče obregne, kda jih vidi, drugi se pa za to šče bole nika ne brigajo. Čas pa je bežao, bežao neznanoko hitro. Te se je zmislo pozvačin. Pipa je držao v vustaj, obstano je med njimi, jih pregledavao. „Deca, kelko vas je?“ Vidilo se je, kak če bi smehla, ka jih je telko. „Jee! Vnogo!“ se je oglaso eden odzaja. „Eli ste lačni?“ „Jee! Pa kak!“ je zategno ov odzaja. Nešterni so se naglas zasmejali. „Bi jeli?“ „Bi.“ „Bi pili?“ „Bi.“ Vsem se jim je videlo, kak da se je malo samo zmenjao z njimi. Ščete? — Ščemo. Pa jim je pokazao pred nos prazno pesnico: Naa! Hihhi! Božen si, pozvačin. Pa se je povrno te, za njim je nesla kuharica v skled i rezance. „Esi, za menov!“ Vspali so se za njim, v malo hišo. Tam je posadi okoli stola — vse napuni jih je bilo — tudi oba šterca sta prišla. „Jejte!“ Ne trebelo prgučavati, za nekaj hipov je bila skleda prazna, pa jim je kuharica ešče ednok prinesla z vzdihom: Bog moj Bog moj!

„Zdaj pa vsi domov,“ je pravila te. „Ka nete v napoto.“ Nato so ešče poluknoli v hišo, te so se pa pomali gubili domov. „Ka pa vidva neta šla domov?“ Vama ešče ne zadosta? Bog moj, Bog moj!“ se je lovila kuharica za glavo. Zosagano sta jo gledala bratec i sestra, pa sta povsila pogled. Stala sta nepremično, kak da ne bi čula. „E, pustite jiva, Tereza! Naj bota,“ jiva je brano pozvačin, šteri je prišeo mimo. „Esi hoda k peči, ka se segrejeta.“ Posado jiva je na kamen k peči. „Čida pa sta?“ „Rečna.“ Ponudo jima je ešče hrane. Za mater je posebi dao. Toplo je prihajalo od peči, ka jiva je omamlalo. S pou od prvimi očmi sta gledala po hiši, po plesalcaj. Kak da bi bila v nebesaj. Toplo odzaja, hrane zadosta, muzika. ... Pomali sta pozabala na vse. Samo kak odzdaleč je potrkao včas spomin na mater. „Pa ka bi šče zdaj doma, zdaj bo glavno pri večerji. Komaj va nosila. To do mati veseli!“ Včasih ji je kdo štjo čemerno pogledno, pa ka njima pogled. Pravo jma je zato ne šče nikaj.

Minjavala je večerja, sneha je kušavala po vrsti, od prvoga do zadnjega. I sneha je nazadnje obstanola pred malima i jiva kušnola, ka sta ne znala kaj i kak. Zosagano sta se gledala. „Sta lačniva? Gospod pozvačin, deci jesti!“ je zapovedala i je šče velela: „Nakladite jima pa jima dajte. Te ta pa šla spat ar sta že sneniva. ... Pa vjutro pali pridite, deca!“

„To je angeo,“ je pravo Lujzek proti Maričiki. „Ne guči tak na glas!“ I nato sta se napotila domov. Veselo jima je bilo pri srce. Na lici sta se čutila vročino kušca, kak da bi jiva mati kušnola. ... Mati. ... Kak jiva zdaj že čakajo. Na steno se naslonjo i poslušajo, če bi štjo šou. Poslušajo i si premišljava. Starajo se: Mislijo ka lačniva prideta. To do gledali, naj ta sklada pred nji, ka sta dobila. „Oj, deca, što vama je pa telko dao? Bog jemi lepo plati.“ Vzela bo falaček i bo jela. „O, deca!“

„Jezuš, kakšna tmica! — Sne-

ž!“ — Joj, do kolena je že globoki sneg.“ Vstanola je v srce briga. Malo se je bliščao sneg v odsvit svetlobe skoz okna. Što de kazao pot, ka ne bi zablodila. V takšem snegu. ... Kre konika je na vsakšem kraju globoka graba. Če stopiš mimo, se poškalis v vodo. Nikdar te nihče več ne reši. Ka bi pomagalo, če bi zvao?!

„Odva nazaj!“ je proso Lujzek. „Da do drugi šli.“ „Tak nega nikoga, ka bi v te kraj šou. Samo hodiva, mati naj že žmetno čakajo.“ Brozgala sta po snegu, iskala poti, tak sta bole hodila. Na prav pa na levo so senjale hiše, vsešerom mir, tisti strašen mir šteroga se človek tak boji. Samo odzaja se je čula muzika kričanje pozvačina i družbanov i spevanje. Ka njim? V toploj hiši, brez skrbi. ... Šo je sneg, kapao mehko i rahlo, božao z mrzlov rokov. Muzika je pomali zamrla. Sam Bog zna, kda sta hodila. Videlo se jima je, ka ideta po pravoj poti, i zato sta šla samo naprej, naprej. ... Ve se naskori prikaže drevje, i med drevjem hiša — kuča. Če ne bi bilo drevja od severa, bi jo veter že davna odneso. Lepo je tam. Deleč od tam so druge hiše. Pozimi je pusto tam. Nindri nega deca. Samo Lujzek i Maričika gledata skoz okno v zasneženo naravo. Samo v nedelo ideta včasih vojs. Ovak sta pa vsikdar pri materi. Zdaj celo, ka so betežni, praj ka so jak i betežni. Resan ka so betežni. Pa kak tudi ne bi bili šlbi, da se nikdar ne najejo do sita. Malo župe na den. ... Kak da zdaj radi! ...

„Kde sva?“ se je zosagala Maričika i obstanola. „Gde“ je pitao Lujzek v pousenaj. „Tak me zebe, Truden sam.“ Srtmo je v tmico. Skoro nanč ne vido Maričike. Trujava jemi je ležala v teli i omotica se ga je polasčala. Lek materi, stisno bi se k njoj, ka bi jemi bilo toplo.

„Vej bi že mogla biti doma,“ je sklepala Maričika. „Kriči, lejko de što čuo.“ — Maričika je premišlvala. „Maaati!“ Jeknilo je v tmico, čudno i strahotno, ka sta se stisnila eden k drugomu. Glas se je razgubo. Niti odmevalo ne. „Bole na glas!“ Ona pa kak da ne bi vupala. „Da se tak čudno čuje. ... Maaatii!“

Te je Lujzek spadno, onemogeo, na pou u senjaj. Skoro se je ves skrio v sneg. Kak da ne bi štjo stanoti.

„Jezuš,“ se je zosagala Maričika. „Vstani, Lujzek, glizdaj va doma. Tak se mi vidi, da vidim posvet skoz edno okno. Makti svetijo i naj čakajo.“

„Idi, Maričika, pa najdi hišo. Te pridi po mene, tečas si že odpočinem. Kak je toplo. Idi pa se pašči!“

„Ne! Nesla te bom.“ Nikaj ne pomagalo. Vzdignila ga je i je s silnim naporom gazila sneg. Devetletna onemogla je nesla osemletnoga brata. Sam Bog zna, po šteroj poti hodita. Lehko, ka nanč po poti ne. Pa ka, naj se zdaj obrneta? Vej ne več sledov, odked sta prišla. I Maričika je molila Boga, ka bi najšla pot. ...

Sneg je kapao. ... kapao. ... Te je Maričika zadela na nekaj trdoga. Tak se joj je videlo, ka je drevo, nagnjeno k zemlji, debelo. Pod njim niti snega ne ga. Spadnola je onemogla pod nje. Lujzek je mirno obležao na mrzloj zemlji.

„Malo počinem, te bom ga ležej nesla. Vej nemava več deleč domov. To je tista stara gruska na Potji. Ka bi se zdaj starala več! Naskori va doma, mati!“

Lujzek se je senjao od gruške: „Šče pomliš, Maričika? Tu

sam lani zeo goloba!“ O, nebo-ga deca!

Snežilo je, snežilo. ...

Te se je mati vzdignola. Duže ne mogla čakati. „Pounoči bo. Lehko ka ne vupata domov.“ Vgasila je pošvet, odprla je dveri pa stopila nazaj.

„Sneg ide. ...! Bog!“ Zbrala je vso moč, štero je ešče mela, se pokrivala i stopila v noč. Iskala je v tmici pot na konik. Posluhnila je. ... Lehko bi odked čula zazvanjati. ... Vse je tiho. Sneg jo je božao mrzlo v obraz. Hodila je žmetno, se opotekala od slabosti, počivala pri vsakšem tretjem stopaji i si odihavala.

„Zakaj sem jim dopustila!“ se je starala. Siromačeka sta prosila, če slobodno ideta. Eli naj jima branim? Lehko, ka se najde što dober, jima ponudi falaček vrtankov. Bridko je življenje. Eli naj že drogna dečica vse kuša.

„O Bog! Ne daj, ka bi onemogla!“ je molila. Čutila je silno onemoglost. Že dva meseca ne bila nikaj gori, zdaj pa v sneg i mrz. ... Opet je posluhnila, nato pa — ve sam Bog zna, kak i kda — zasenjala. ... Sedijo za stolom, njima žarijo oči, ven skladata, ka sta dobila. „To vse je za vas, mati!“ „Jejta! Deca! Znam, ka sta lačniva. Tam sta ne jela. Samo ka bi meni prinesla. Ka bi že zdaj kušala bridkost življanja. ... V vajni kupicaj de tak samo pelin.“ Nato so pomali vsi trije jeli. „To ta pa v jutro imela. Zdaj pa hodimo v božem imeni spat.“ Obinola jiva je i kušnola na čelo. O, te se je mati štela pripognoti, pa ne mogla, spadnola je v gube pod nagnjeno drevo na — deco.

„Deca draga, Maričika, Lujzek!“ Pa njeva sta spala brez dihanja. Štela je stanoti, pa ne imela moči. Obležala je nad decov brezi giba, brezi reči. ... Z neba pa je snežilo. ... snežilo. ... (M. K.)

„Vej bi že mogla biti doma,“ je sklepala Maričika. „Kriči, lejko de što čuo.“ — Maričika je premišlvala. „Maaati!“ Jeknilo je v tmico, čudno i strahotno, ka sta se stisnila eden k drugomu. Glas se je razgubo. Niti odmevalo ne. „Bole na glas!“ Ona pa kak da ne bi vupala. „Da se tak čudno čuje. ... Maaatii!“

Te je Lujzek spadno, onemogeo, na pou u senjaj. Skoro se je ves skrio v sneg. Kak da ne bi štjo stanoti.

„Jezuš,“ se je zosagala Maričika. „Vstani, Lujzek, glizdaj va doma. Tak se mi vidi, da vidim posvet skoz edno okno. Makti svetijo i naj čakajo.“

„Idi, Maričika, pa najdi hišo. Te pridi po mene, tečas si že odpočinem. Kak je toplo. Idi pa se pašči!“

„Ne! Nesla te bom.“ Nikaj ne pomagalo. Vzdignila ga je i je s silnim naporom gazila sneg. Devetletna onemogla je nesla osemletnoga brata. Sam Bog zna, po šteroj poti hodita. Lehko, ka nanč po poti ne. Pa ka, naj se zdaj obrneta? Vej ne več sledov, odked sta prišla. I Maričika je molila Boga, ka bi najšla pot. ...

Sneg je kapao. ... kapao. ... Te je Maričika zadela na nekaj trdoga. Tak se joj je videlo, ka je drevo, nagnjeno k zemlji, debelo. Pod njim niti snega ne ga. Spadnola je onemogla pod nje. Lujzek je mirno obležao na mrzloj zemlji.

„Malo počinem, te bom ga ležej nesla. Vej nemava več deleč domov. To je tista stara gruska na Potji. Ka bi se zdaj starala več! Naskori va doma, mati!“

Lujzek se je senjao od gruške: „Šče pomliš, Maričika? Tu

sam lani zeo goloba!“ O, nebo-ga deca!

Snežilo je, snežilo. ...

Te se je mati vzdignola. Duže ne mogla čakati. „Pounoči bo. Lehko ka ne vupata domov.“ Vgasila je pošvet, odprla je dveri pa stopila nazaj.

„Sneg ide. ...! Bog!“ Zbrala je vso moč, štero je ešče mela, se pokrivala i stopila v noč. Iskala je v tmici pot na konik. Posluhnila je. ... Lehko bi odked čula zazvanjati. ... Vse je tiho. Sneg jo je božao mrzlo v obraz. Hodila je žmetno, se opotekala od slabosti, počivala pri vsakšem tretjem stopaji i si odihavala.

„Zakaj sem jim dopustila!“ se je starala. Siromačeka sta prosila, če slobodno ideta. Eli naj jima branim? Lehko, ka se najde što dober, jima ponudi falaček vrtankov. Bridko je življenje. Eli naj že drogna dečica vse kuša.

„O Bog! Ne daj, ka bi onemogla!“ je molila. Čutila je silno onemoglost. Že dva meseca ne bila nikaj gori, zdaj pa v sneg i mrz. ... Opet je posluhnila, nato pa — ve sam Bog zna, kak i kda — zasenjala. ... Sedijo za stolom, njima žarijo oči, ven skladata, ka sta dobila. „To vse je za vas, mati!“ „Jejta! Deca! Znam, ka sta lačniva. Tam sta ne jela. Samo ka bi meni prinesla. Ka bi že zdaj kušala bridkost življanja. ... V vajni kupicaj de tak samo pelin.“ Nato so pomali vsi trije jeli. „To ta pa v jutro imela. Zdaj pa hodimo v božem imeni spat.“ Obinola jiva je i kušnola na čelo. O, te se je mati štela pripognoti, pa ne mogla, spadnola je v gube pod nagnjeno drevo na — deco.

„Deca draga, Maričika, Lujzek!“ Pa njeva sta spala brez dihanja. Štela je stanoti, pa ne imela moči. Obležala je nad decov brezi giba, brezi reči. ... Z neba pa je snežilo. ... snežilo. ... (M. K.)

Ameriško božičevanje

(Christmas—Kristusova maša)

Praznovanje božiča je v Ameriki menda najmočnejše. — Vsaj zunanje praznovanje. Trgovine, javni lokali, prometnejšie ulice so že 2 — 3 tedne pred božičem okrašene s smrekovimi drevesi ali vejevjem in tišoci električnih žarnic. V šolah čuješ prav tako že tedne prej božične pesmi (zlasti „Sveto noč“). Čestitke in obdarovanja so tako zelo v navadi da božični nakupi darov tvorijo znaten procent ameriške domače trgovine. Božični dan je tudi državni praznik. Vse delo počiva. Radijski programi, radijske pesmi so skozinskož božični.

Tipične ameriške božične tradicije in legendarne kulture ni. „The United States is a Nation of Nations.“ Američani so potomci raznih narodov. Vsaka narodnost je še ohranila nekaj svojega starega praznovanja. Nekaj splošno ameriškega o božiču je „Santa Claus“, Božični mož. Je to popačeni naš Sv. Miklavž. Prinesli so ga v New York holandski naseljenci. Na Holandskem in vobče v Porenju so že nekad praznovanje sv. Miklavža prenesli od 5. decembra na sveti večer.

V Ameriki so potem Američani svetnika Miklavža spremenili v starega, debelega veselega možička, ki na sveti večer nosi otrokom darove in sicer drveč nad strehami hiš na saneh, v katere je vprežen eden ali več jelenov. Nazorno kaže tako popačenega sv. Miklavža in božično dete tudi naša slika, ki jo te dneve srečate v tisoč in tisoč slovenskega naroda.

Opisi slovenskega božiča, kolednikov so izpod peresa starih slovenskih pisateljev Stritarja in Bleiweisa. Starejši Slovenci se jih spominjajo še iz svoje ljudskotolske dobe. Božični običaji nikoli ne zastarajo. Nasprotno: Čim starejši, tem pristnejši, tem ljubši, tem bolj naši. Vmes je posejanih nekaj takih pesmi.

Naša narodna tragedija po drugi svetovni vojski — begunstvo slovenskega naroda — je v tem božičnem branju zastopano s pretrpljivim opisom „Pogajenovega svetega večera“ odličnega begunskega pisatelja Karla Mauerja in kratkim dopisom iz Anglije.

Prekmurci Slovenci imajo povest „Enežinke so kapale“ od najmočnejšega živečega slovenskega pisatelja, Miha Kranjca, prekmurskega rojaka. To povest je spisal, preden je začel med komuniste. V božičnih spominih na Prekmurje (Gizela Hozian, Chicago) najdemo misli, ki jih nasledimo pri sv. Františku v 13. stoletju in ki smo jih prinesli v Joergensonovem spisu o prvih jasilah: Vsak kdor ima živino v hlevu, bi ji na ta dan moral dati več in dobro za jesti.

Zbral in uredil: J. Godina, Cleveland.

SLOVENSKI BOŽIČ

Priloga Ameriške Domovine

Slovenski božič se odigrava in doživlja v cerkvi in v družini. Božično okrašena cerkev, jaslice, božično drevesce, božične pesmi, koledniki, sladka potica — to je okvir slovenskemu božiču, slovenskemu božičnemu razpoloženju. Tak naš božič želi prikazati prilogo priloga „Ameriške Domovine“.

Božična svetopisemska zgodba daje temelj slovenskemu božičnemu doživljanju. Prinašamo to božično zgodbo z besedilom novega slovenskega prevoda Sv. pisma z zapovrstnostjo kakor je v dr. Andrej Snojcem „Jezus Kristus.“ K tej svetopisemski zgodbi spadajo (tudi dr. A. Snojcem) poljudno znanstvene opazke o letnici Jezusovega rojstva in o političnih razmerah v taktirni Palestini.

Slovenski narod je vajen o božiču slisati poslanice svojih cerkvenih in političnih voditeljev. Različni in razpeti Slovenci širom sveta bodo z občutkom duhovne tolažbe in okrepitve prisluhnili besedam cerkvenega in duhovnega vodja slovenskega naroda preganjanega škofa dr. Gregorija Rozmana. Teza njihovega preganjanja bo olajšana ob branju in tehtanju misli, ki jih je razgrnil pred Slovence njih politični voditelj dr. Miha Krek. V miru in svobodi živeti ameriški Slovenci bodo vse to soobčutili, saj se z dokazi poštrevnosti zavedajo svoje naravne zračenosti s celoto slovenskega naroda.

Opisi slovenskega božiča, kolednikov so izpod peresa starih slovenskih pisateljev Stritarja in Bleiweisa. Starejši Slovenci se jih spominjajo še iz svoje ljudskotolske dobe. Božični običaji nikoli ne zastarajo. Nasprotno: Čim starejši, tem pristnejši, tem ljubši, tem bolj naši. Vmes je posejanih nekaj takih pesmi.

Naša narodna tragedija po drugi svetovni vojski — begunstvo slovenskega naroda — je v tem božičnem branju zastopano s pretrpljivim opisom „Pogajenovega svetega večera“ odličnega begunskega pisatelja Karla Mauerja in kratkim dopisom iz Anglije.

Prekmurci Slovenci imajo povest „Enežinke so kapale“ od najmočnejšega živečega slovenskega pisatelja, Miha Kranjca, prekmurskega rojaka. To povest je spisal, preden je začel med komuniste. V božičnih spominih na Prekmurje (Gizela Hozian, Chicago) najdemo misli, ki jih nasledimo pri sv. Františku v 13. stoletju in ki smo jih prinesli v Joergensonovem spisu o prvih jasilah: Vsak kdor ima živino v hlevu, bi ji na ta dan moral dati več in dobro za jesti.

Zbral in uredil: J. Godina, Cleveland.